

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА
ФРАНКА
Кафедра (цикловакомісія) туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

доц. Біланюк В.І. _____

« ____ » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Страхування в туризмі»

підготовки Бакалавр

(назва освітнього рівня)

Галузь знань 242 «Сфера обслуговування»

(шифр і назва напрямку)

Спеціальності 242 «Туризм»

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізації

Факультет, відділення

географічний

2019 рік

Робоча програма «Страхування у туризмі» для студентів за напрямом підготовки 242 «Сфера обслуговування», спеціальністю 242 «Туризм».

Розробник: канд. геогр. наук, доцент Стецький В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Туризму»

_____ Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року No _____

Завідувачка кафедри _____ Мальська М.П.
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року No _____

Голова _____ Біланюк В. І.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 242 «Сфера обслуговування»	Нормативна	
Модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки 242 <u>«Туризм»</u>	4-й	5-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 120		7-й	9-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 46	Освітньо- кваліфікаційний рівень: «Магістр»	32 год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		32 год.	8 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		56 год.	96 год.
		ІНДЗ:	
		Вид контролю:	
		Залік	<i>Залік</i>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 64 до 48

для заочної форми навчання – 22 до 68

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Страховання у туризмі” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістр, напряму 242 «Сфера обслуговування» (спеціальності) 242 «Туризм».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є Система страхування та система надання страхових послуг в туристичній галузі в Україні та країнах світу..

Міждисциплінарні зв’язки: Менеджмент організації туристичних послуг, Менеджмент організації страхових послуг, Ринок туристичних послуг, Туризмологія..

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхування

Змістовий модуль 2. Страхування в туристичній індустрії

2. 1. Мета. Формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань з питань оволодіння теорією і практикою страхової справи, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страхування та вміння організувати страхування у туристичній сфері.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Страховання в туризмі” є засвоєння студентами теоретичних основ страхування; сформувані вміння фахового аналізу ринку оцінки страхування і страхового ринку в Україні, сформувані навички здійснення різних видів страхування в туристичній діяльності; підготувати студентів до практичних дій із організації отримання страхових послуг на час туристичних атракцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- суть, принципи та функції страхування;
- основні підходи до класифікації страхування;
- форми проведення страхування;
- поняття та структуру страхового ринку;
- форми державного регулювання страхової діяльності;
- особливості особистого, майнового страхування, страхування відповідальності, підприємницьких та зовнішньоекономічних ризиків;
- сутність та методи перестрахування;
- особливості та принципи фінансово-економічної діяльності страховика;
- економічний зміст доходів, витрат і фінансових результатів страховика;
- характеристику ризиків у туристичній діяльності ;

- місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності.

вміти:

- скласти договір страхування;
- використовувати методику побудови страхових тарифів з майнового страхування;
- розробляти страхові тарифи у страхуванні життя;
- вибирати форми проведення перестраховальних операцій;
- розробляти стратегію планування у страхуванні;
- розробляти бізнес-план страховика;
- вибирати методи запобігання та мінімізації страхових ризиків в туристичній діяльності;
- розробляти програми страхування ризиків для туристичного підприємства.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 106 години 3 кредитів ECTS

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхування

- Тема 1. Сутність та принципи страхування.
- Тема 2. Підходи до класифікації страхування
- Тема 3. Державне регулювання страхової діяльності
- Тема 4. Страхові ризики і їх оцінка.

Змістовий модуль 2. Страхування в туристичній індустрії

- Тема 5. Страхування туристів і туристських організацій
- Тема 6. Особисте страхування в туристичній індустрії
- Тема 7. Майнове страхування в туристичній індустрії
- Тема 8. Страхування відповідальності в туристичній індустрії
- Тема 9. Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.

Предмет, мета, основний зміст і завдання курсу “Страхування у туризмі”

Місце, мета й завдання навчального курсу “Страхування у туризмі” в системі підготовки спеціалістів туристичної галузі. Предмет і об’єкт вивчення навчальної дисципліни. Структура курсу. Функції і завдання курсу.

Історичний досвід запровадження, становлення та розвитку страхування. Специфіка наукового правового та соціально-економічного знання й розуміння страхування.

Методологічні підходи до вивчення курсу “Страховання у туризмі”.
Головні категорії й поняття навчальної дисципліни та їхній зміст.

Базові навчально-наукові та інформаційно-довідкові джерела з навчального курсу.

ТЕМА 2

Державне регулювання страхової діяльності в Україні

Основні підходи та принципи формування та розвитку страхового ринку в Україні.

Значення та мета державного регулювання страхової діяльності. Історія формування та сучасний стан правового регулювання страхової діяльності в Україні. Система методів державного регулювання.

Державний нагляд за страховою діяльністю. Завдання, функції регулювання органів державного нагляду за страховою діяльністю в Україні.

Контроль за діяльністю страховиків. Ліцензування страхової діяльності. Необхідні умови і документи для отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності. Особливості реєстрації та ліцензування страховиків.

ТЕМА 3

Підходи до класифікації страхування

Поняття класифікації та основні її підходи у страхуванні. Базові поняття класифікації: ознаки класифікації страхування, об'єкт страхування, галузь і підгалузь страхування, вид страхування форми страхування, система страхування, страхові операції, франшизи.

Класифікація страхування за об'єктами страхування. Галузі і підгалузі страхування: майнове страхування, особисте страхування, страхування відповідальності і підприємницьких ризиків. Види страхування. Класифікація за формами проведення страхування. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Принципи та порівняльна характеристика обов'язкового і добровільного страхування. Напрями застосування страхування в Україні. Системи страхування та страхового забезпечення.

ТЕМА 4

Сутність та принципи страхування

Виникнення та етапи розвитку страхування. Необхідність організації сучасного страхового захисту. Форми і методи організації сучасного страхового захисту.

Суть страхування як економічної категорії. Місце страхування в системі економічних категорій. Характерні ознаки страхування. Об'єкти страхування. Функції страхування. Специфічні терміни і поняття, які використовуються в страхуванні. Міжнародні страхові терміни.

Принципи страхування: вільний вибір страхувальником страховика, а страховиком - виду страхування; страховий ризик; страховий інтерес,

максимальна сумлінність суб'єктів страхування; відшкодування втрат у межах завданих збитків; суброгація; франшиза; контрибуція; співстрахування і перестрахування; диверсифікація.

ТЕМА 5

Страхові ризики і їх оцінка

Поняття ризику. Критерії визначення страхового ризику. Основні характеристики страхових ризиків. Загальні підходи та принципи класифікації страхових ризиків. Загальна класифікація ризиків. Види ризиків за суб'єктами, які підпадають під вплив ризиків. Види ризиків за джерелами небезпеки і їх походженням. Види ризиків за кількісними параметрами. Види ризиків за обсягом відповідальності страховика.

Управління ризиком та його основні етапи. Ідентифікація ризиків. Аналіз і оцінка ризиків. Контроль за ризиком та його фінансування. Методи управління ризиком. Поняття "ризик-менеджменту".

ТЕМА 6

Особливості надання страхових послуг у туристичному бізнесі

Особливості страхування туристів і туристичних організацій. Схеми страхування туристів. Порядок укладання договорів страхування, страхових виплат і вирішення можливих розбіжностей. Об'єкти страхування, страхові події і випадки. Умови колективного та індивідуального страхування туристів від нещасних випадків, хвороб, смерті, при наданні адміністративної та юридичної допомоги. Взаємодія вітчизняних страхових компаній з сервісними зарубіжними страховими компаніями. Форми необхідних документів при укладенні договору страхування, виробництва страхових виплат (страхового забезпечення і страхового відшкодування). Страхові випадки, що підлягають і не підлягають страховому відшкодуванню при їх настанні. Документи, необхідні для виплати страхових сум при нещасних випадках або хвороби. Розгляд спірних питань. Страхування відповідальності туристичних організацій за невиконання контрактних або договірних умов.

ТЕМА 7

Особисте страхування в туристичній індустрії

Суть і призначення особистого страхування, його значення і роль в забезпеченні соціального захисту громадян. Стан і розвиток особистого страхування. Перспективи розвитку страхування підприємницьких ризиків.

Класифікація особистого страхування. Основні види і форми особистого страхування в туристичній індустрії.

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Контингент страхувальників і застрахованих. Основні принципи і умови страхування. Страхування дітей: контингент страхувальників і застрахованих. Основні умови страхового договору.

Страхування від нещасних випадків в туристичній індустрії. Стан і розвиток системи страхування від нещасних випадків. Форми і види

страхування від нещасних випадків, їх характеристика. Добровільні форми страхування від нещасних випадків. Індивідуальне страхування від нещасних випадків, основні умови договору страхування. Колективне страхування працівників від нещасних випадків за рахунок підприємства. Інші види страхування від нещасних випадків.

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Особливості страхування від нещасних випадків на транспорті. Страхування інших категорій громадян, посадових осіб. Змішані види страхування на випадок втрати здоров'я.

ТЕМА 8

Майнове страхування в туристичній індустрії

Майнове страхування, його необхідність і значення. Становлення, стан і розвиток майнового страхування. Перспективи розвитку майнового страхування юридичних і фізичних осіб.

Форми і види страхування. Страхування майна юридичних осіб. Види договорів майнового страхування. Принципи страхового відшкодування та визначення розміру збитку. Порядок укладання договорів страхування майна.

Транспортне страхування. Страхування наземного транспорту, що належить юридичним особам, основні принципи і умови страхування. Страхування вантажів. Страхування карго і каско. Страхування водного транспорту. Страхування залізничного транспорту. Страхування іншого майна.

Страхування майна фізичних осіб. Принципи страхового захисту майна громадян. Об'єкти страхування в туристичній індустрії. Страхування транспортних засобів громадян. Страхування домашнього майна.

ТЕМА 9

Страхування відповідальності в туристичній індустрії

Відповідальність як об'єкт страхових відносин. Необхідність, економічна суть і особливості страхування відповідальності. Підгалузі і види страхування відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності. Об'єкти страхування. Основні принципи і умови страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Міжнародна система страхування «Зелена картка». Страхування цивільної відповідальності перевізників вантажів. Інші види страхування відповідальності.

ТЕМА 10

Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності

Характеристика ризиків у туристичній діяльності. Чисті і спекулятивні ризики. Особливості прояву ризиків туристичного підприємства. Основні фактори ризику в туристичній діяльності. Ризики туристів. Специфічні фактори

ризика в туризмі. Місце страхування серед методів керування ризиками в туристичній діяльності. Методи і засоби обмеження чи мінімізації ризиків. Стратегія і тактика керування ризиком. Розробка програми страхування ризиків для туристичного підприємства. Структура програми страхування. Вибір умов страхування. Аналіз програми страхування. Ефективність використання програми страхування для керування ризиками туристичної фірми.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назвизмістовихмодулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього го	у тому числі					усього го	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р		л	п	ла б.	ін д.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. <u>Теоретичні основи страхування</u>												
Тема 1. Сутність та принципи страхування.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 2. Підходи до класифікації страхування	12	2	4	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 3. Державне регулювання страхової діяльності	15	4	4	-	-	7	11	1	2	-	-	8
Тема 4. Страхування ризиків і їх оцінка	14	4	4	-	-	6	11	1	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	51	12	14	-	-	25	40	4	4	-	-	32
Змістовий модуль 2. <u>Страхування в туристичній індустрії</u>												
Тема 5. Страхування туристів і туристських організацій	14	4	4	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Особисте страхування в туристичній індустрії	15	4	4	-	-	7	10	1	2	-	-	7
Тема 7. Майнове страхування в туристичній індустрії	14	4	4	-	-	6	10	1	2	-	-	7
Тема 8. Страхування відповідальності в туристичній індустрії	14	4	4	-	-	6	10	1	2	-	-	7
Тема 9. Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності.	12	4	2	-	-	6	8	1	-	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	69	20	18	-	-	31	50	6	8	-	-	36
Усього годин	120	32	32	-	-	56	90	10	12	-	-	68

4. Теми практичних занять

1.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Підходи до класифікації страхування	2
2	Тема 2. Державне регулювання страхової діяльності	2
3	Тема 3. Страхові ризики і їх оцінка	2
4	Тема 4. Страхування туристів і туристських організацій	2
5	Тема 5. Особисте страхування в туристичній індустрії	2
6	Тема 6. Майнове страхування в туристичній індустрії	2
7	Тема 7. Страхування відповідальності в туристичній індустрії	2
8	Тема 8. Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності.	2
...		16

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Історія розвитку страхової справи у світі та Україні
2	Тема 2. Сутність страхування його роль в економіці суспільства
3	Тема 3. Законодавче та правове забезпечення страхування в туризмі
4	Тема 4. Страховий ринок України
5	Тема 5. Особисте страхування
6	Тема 6. Майнове страхування
7	Тема 7. Страхування відповідальності
8	Тема 8. Страховий тариф і тарифна політика страховика
...	

6. Самостійна робота

2.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та принципи страхування.	5
2	Тема 2. Підходи до класифікації страхування	5
3	Тема 3. Державне регулювання страхової діяльності	5
4	Тема 4. Страхові ризики і їх оцінка	5
5	Тема 5. Страхування туристів і туристських організацій	5
6	Тема 6. Особисте страхування в туристичній індустрії	5
7	Тема 7. Майнове страхування в туристичній індустрії	4
8	Тема 8. Страхування відповідальності в туристичній індустрії	4
9	Тема 9. Страхування як елемент ризик-менеджменту в туристичній діяльності.	4
	Разом	42

7. Методи навчання.

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації – словесні (розповідь, бесіда, дискусія), наочні, практичні; за характером пізнавальної діяльності – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, пошуковий.

8. Методи контролю

1. **Поточний** - здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає перевірку розуміння та запам'ятовування студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, умінь самостійно опрацьовувати нормативно-правові акти та навчально-методичну літературу, здатність осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи;

2. **Підсумковий** - здійснюється у формі письмової комплексної контрольної роботи, яка охоплює матеріал тем модуля. Кожному студенту видається індивідуальний варіант контрольних завдань, що складається з трьох частин:

перша частина - студент має дати чітке визначення правовим поняттям та термінам;

друга частина - студент має дати ґрунтовну відповідь щодо особливостей елементів понять та термінів (ознаки, функції, форми, види, структура тощо);

Крім того, під час модульного контролю враховуються результати науково-дослідної роботи та самостійної роботи студента.

Модульний контроль проводиться на останній парі модуля, протягом двох академічних годин. До модульного контролю допускаються усі студенти незалежно від їх поточної успішності та відвідування занять, але під час підсумкової модульної оцінки враховуються всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою та які вони мали виконати під час відпрацювання навчального матеріалу поточного модулю.

Результати модульного контролю доводяться до відома студентів протягом тижня після його проведення.

Сумарна модульна оцінка визначається після останнього модульного контролю з навчальної дисципліни.

Сумарна модульна оцінка переводиться в залікову оцінку відповідно до шкали оцінювання.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота									Індивідуальна робота	Залік
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
денна	4	5	4	4	5	5	5	4	4	10	51-100

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всівидиавчальн ої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D		
51-60	E	задовільно	не зараховано
21-50	FX	незадовільно	
0-20	F	незадовільно (без права перездачі)	

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 599 с.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. — К.: Товариство "Знання", КОО, 2002. - 203 с.

Допоміжна

3. Внукова Н. М., Успенко В. І., Временно Л. В. та ін. Страхування: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. проф. Н. М. Внукової - Харків: Бурун Книга, 2004. - 376 с.
4. Вовчак О.Д. Страхіві послуги: Навчальний посібник / О.Д. Вовчак, О.І. Завійська. - Львів: Компакт-ЛВ, 2005, - 656с.
5. Вовчак О.Д. Страхування : навч. посібник / О.Д. Вовчак. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 479с
6. Горбач Л. М. Страхова справа: Навчальний посібник. — 2-ге вид., виправл. — К.: Кондор, 2003. — 252 с.
7. Завора Т.М. Соціально-страхування: навч. посіб. для практич. занять / Т.М. Завора. – 2-ге вид., змін. й доп. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 319 с.
8. Козинець В. М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: Навчальний посібник. — К.: Кондор. 2006. — 576 с.
9. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 661с.

10. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навч. пос. - К: Центр учбової літератури, 2007.
11. Плиса В. Й. Страхування: Довідник. — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. — 197 с.
12. Плиса В. Проблеми розвитку страхової справи в Україні// Вісник Львів, ун-ту. Сер. екон. - Вип. 29. - 1999. - С. 131-133.
13. Плиса В.Й. Основи страхування: Навч. Посібник /Заред.М. І. Крупки. — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. — 144 с.
14. Реверчук С.К. Історія страхування : підручник / С.К. Реверчук, Т.В. Сива, С.І. Кубів, О.Д. Вовчак; [за ред. д-ра екон. наук, проф. С.К. Реверчука]. - К. :Знання, 2005. - 213 с.
15. Стецький В.В., Гаталяк О.М. Страхування в туризмі. Навч. посібн. /В.В.Стецький, О.М.Гаталяк— Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. — 110 с.

Інформаційні ресурси

1. www.zakon.rada.gov.ua
2. www.trevel-tour.com.ua.
3. www.world-tourism.org

Автор к.г.н., доцент кафедри туризму

Стецький В.В..